
EBA/GL/2015/11

19.08.2015

EBI pamatnostādes

par kredībspējas izvērtējumu

Saturs

1. iedaļa. Atbilstība un ziņošanas prasības	3
2. iedaļa. Priekšmets, darbības joma un definīcijas	4
3. iedaļa. Īstenošana	5
4. iedaļa. Prasības attiecībā uz kredībspējas izvērtējumu	6

1. iedaļa. Atbilstība un ziņošanas prasības

Pamatnostādņu statuss

1. Šis dokuments ietver pamatnostādnes, kas izdotas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1093/2010 16. pantu¹. Kompetentajām iestādēm un finanšu iestādēm saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu jādara viss iespējamais, lai ievērotu šīs pamatnostādnes.
2. Pamatnostādnēs izklāstīts EBI skatījums uz atbilstošām uzraudzības praksēm Eiropas Finanšu uzraudzības sistēmā jeb par to, kā konkrētā jomā jāpiemēro Savienības tiesību akti. Kompetentajām iestādēm, kas minētas Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4.panta 2.punktā, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes, tās būtu jāievēro, iekļaujot tās attiecīgi savā praksē (piemēram, veicot grozījumus savā tiesiskajā regulējumā vai uzraudzības procesos), tostarp gadījumos, ja pamatnostādnes ir paredzētas, galvenokārt, iestādēm.

Ziņošanas prasības

3. Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm līdz 19.10.2015 jāpaziņo EBI, vai tās ievēro vai paredz ievērot šīs pamatnostādnes, vai jānorāda to neievērošanas iemesli. Ja šajā termiņā nebūs saņemts šāds paziņojums, EBI uzskatīs, ka kompetentās iestādes šos ieteikumus neievēro. Paziņojumi jāiesniedz, nosūtot EBI tīmekļa vietnē pieejamo veidlapu uz e-pasta adresi compliance@eba.europa.eu ar norādi „EBI/GL/2015/11”. Paziņojumus nosūta personas, kas ir pilnvarotas kompetento iestāžu vārdā ziņot par prasību izpildi. Par jebkurām izmaiņām atbilstības statusā arī ir jāziņo EBI.
4. Paziņojumus publicēs EBI tīmekļa vietnē saskaņā ar 16. panta 3. punktu.

¹ Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), tiek grozīts Lēmums Nr. 716/2009/EK un atcelts Komisijas Lēmums 2009/78/EK (OV L331, 15.12.2010., 12.lpp).

2. iedaļa. Priekšmets, darbības joma un definīcijas

Piemērošanas priekšmets un darbības joma

5. Šajās pamatnostādnēs tiek sniegta sīkāka informācija par Direktīvas 2014/17/ES 18.pantā un 20.panta 1.punktā minētajām prasībām² patērētāju kredībspējas izvērtēšanai attiecībā uz kredītlīgumiem, kas atbilst Direktīvas 2014/17/ES 3.pantā noteiktajai darbības jomai.

Adresāti

Šo pamatnostādņu adresāti

6. Šīs pamatnostādes tiek adresētas:
- a. Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4.panta 2.punktā definētajām kompetentajām iestādēm (EBI iestāde), kuras ir arī kompetentās iestādes, kā noteikts Direktīvas 2014/17/ES 4.panta 22.punktā. Tās ir piemērojamas tiktāl, kamēr šīs iestādes ir atzītas par kompetentām, lai nodrošinātu to Direktīvas 2014/17/ES nosacījumu izpildes piemērošanu, uz kurām šīs pamatnostādes attiecas; un
 - b. ir adresētas arī Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4.panta 1.punktā definētajām finanšu iestādēm, kuras ir kreditori, kā tas definēts Direktīvas 2014/17/ES 4.panta 2.punktā.

Informācijas prasību adresāti

7. Neatkarīgi no tā, vai adresāts ir vai nav EBI iestāde saskaņā ar 6.punkta a) apakšpunktu, ja dalībvalsts ir norīkojusi vairāk kā vienu iestādi saskaņā ar Direktīvas 2014/17/ES 5.pantu un viena no tām nav EBI iestāde, tad EBI iestāde, kura ir norīkota saskaņā ar šo pantu, neskarot valstu pasākumus, kas pieņemti saskaņā ar Hipotekāro kredītu direktīvas 5.panta 3.punktu:
- a. nekavējoties informē citu norīkoto iestādi par šīm pamatnostādnēm un to piemērošanas datumu;
 - b. uzdod iestādei rakstveidā apsvērt šo pamatnostādņu piemērošanu;
 - c. uzdod šai iestādei rakstveidā informēt EBI vai EBI iestādi divu mēnešu laikā no paziņojuma saskaņā ar a) apakšpunktu par to, vai tā piemēro vai plāno piemērot šīs pamatnostādes; un

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītlīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV L 60, 28.02.2014., 34.lpp).

- d. nepieciešamības gadījumā, nekavējoties pārsūta EBI saņemto informāciju saskaņā ar c) apakšpunktu.

Definīcijas

8. Ja nav norādīts citādi, Direktīvā 2014/17/ES lietotiem un definētajiem terminiem ir tāda pati nozīme arī šajās pamatnostādnēs. Turklāt šajās pamatnostādnēs tiek piemērotas šādas definīcijas:

Uzpūstais maksājums: atlikusī pamatsummas daļa, kurai iestājas termiņš un kura ir maksājama ar pēdējo maksājumu par aizdevumu, kas nav pilnībā nomaksāts.

Ārpakalpojumi

9. Gadījumā, ja kreditora darbības tiek pilnībā vai daļēji nodotas ārpakalpojumiem trešām personām, vai cita iestāde tās veic savādāk, kreditori nodrošina, lai, to darot, tās ievēro prasības, kas noteiktas Eiropas Banku uzraudzītāju komitejas pamatnostādnēs par ārpakalpojumiem³. Tas, jo īpaši, ietver otro Eiropas Banku uzraudzītāju komitejas pamatnostādni, kas paredz, ka "galīgā atbildība par atbilstošu ar ārpakalpojumiem saistīto vai ārpakalpojumos nodoto darbību risku pārvaldību gulstas uz ārpakalpojumu iestādes augstāko vadību".

3. iedaļa. Īstenošana

Piemērošanas datums

10. Šīs pamatnostādnes tiek piemērotas no 2016.gada 21.marta, izņemot to, ka informācijas prasības, kas minētas 7.punktā, tiek piemērotas no [publikācijas datums oficiālajās valodās + 1 diena].

³ Skatīt Eiropas Banku uzraudzītāju komitejas (2006) *Pamatnostādnēs par ārpakalpojumiem* <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/104404/GL02OutsourcingGuidelines.pdf.pdf>

4. iedaļa. Prasības attiecībā uz kredībspējas izvērtējumu

1. pamatnostādne. Patērētāja ienākumu pārbaude

- 1.1 Pārbaudot patērētāja izredzes pildīt savas saistības saskaņā ar kredītīgumu, kā minēts Direktīvas 2014/17/ES 18.pantā, kreditors veic pamatotu izpēti un nepieciešamos pasākumus, lai pārbaudītu patērētāja pamatienākumu apmēru, patērētāja ienākumu vēsturi un jebkādas izmaiņas laika gaitā.
- 1.2 Gadījumā, ja patērētāji ir pašnodarbinātie vai tiem ir sezonāli vai citi neregulāri ienākumi, tad kreditors veic pamatīgu izpēti un nepieciešamos pasākumus, lai pārbaudītu informāciju, kas ir saistīta ar patērētāja spēju pildīt savas saistības saskaņā ar kredītīgumu, tostarp peļņas apmēru un trešās personas pārbaudi, kas dokumentē šādus ienākumus.

2. pamatnostādne. Dokumentēšana un informācijas saglabāšana

- 2.1 Kreditors uztur pilnu informācijas dokumentāciju, pamatojoties uz kuru tiek apstiprināta hipotēka, un saglabā šo dokumentāciju vismaz kredītīguma darbības laikā.
- 2.2 Kreditors nodrošina, lai reģistrs ar attiecīgo skaidrojumu par veiktajiem informācijas pārbaudes pasākumiem, kompetentajām iestādēm ir viegli pieejams. Reģistrā tiek dokumentēta vismaz ienākumu vēsture par katru pieteikuma iesniedzēju.

3. pamatnostādne. Sagrozītas informācijas identificēšana un novēršana

- 3.1 Lai droši veiktu kredībspējas izvērtējumu, kreditors izstrādā aizdevuma dokumentāciju tā, lai tā palīdzētu identificēt gadījumus, kad patērētājs, kreditors vai kredīta starpnieks sniedzis sagrozītu informāciju un novērst šādu sagrozīšanu.

4. pamatnostādne. Patērētāja spējas pildīt savas saistības saskaņā ar kredītīgumu novērtējums

- 4.1 Izvērtējot patērētāja spēju pildīt savas saistības saskaņā ar kredītīgumu, kreditors ņem vērā attiecīgos faktorus, kas var ietekmēt patērētāja spēju pildīt savas saistības un nerada liekas grūtības un pārāk lielus parādus. Šie faktori var ietvert ar citu pakalpojumu sniegšanu saistītas saistības, to procentu likmes un šāda parāda nesamaksāto pamatsummu; pierādījumus par

kādiem nokavētiem maksājumiem, kā arī tieši saistītus nodokļus un apdrošināšanu, ja ir zināma.

- 4.2 Kreditors izveido likumīgus procesus, lai izvērtētu patērētāja spēju pildīt saistības saskaņā ar kredītīgumu un uzturētu aktuālus šo procedūru reģistrus. Kreditors šos procesus regulāri pārskata.
- 4.3 Ja aizdevuma termiņš pārsniedz patērētāja plānoto pensionēšanās vecumu, tad kreditors attiecīgi ņem vērā patērētāja iespējamo ienākumu pietiekamību un spēju turpināt pildīt saistības saskaņā ar kredītīgumu, atrodoties pensijā.
- 4.4 Kreditors nodrošina, lai patērētāja spēja pildīt saistības saskaņā ar kredītīgumu nav balstīta uz gaidāmu ievērojamu patērētāja ienākumu pieaugumu, ja vien tam nav pietiekami dokumentāli pierādījumi.

5. pamatnostādne. Vērā ņemamie patērētāja veiktie un citi iespējamie izdevumi

- 5.1 Izvērtējot patērētāja spēju pildīt saistības saskaņā ar kredītīgumu, kreditors saprātīgi ņem vērā veiktos un citus iespējamos izdevumus, piemēram, patērētāja faktiskās saistības, tostarp attiecīgi pamatojot un ņemot vērā patērētāja dzīvošanas izdevumus.

6. pamatnostādne. Vērā ņemamie iespējamie nākotnes negatīvie scenāriji

- 6.1 Izvērtējot patērētāja spēju pildīt saistības saskaņā ar kredītīgumu, kreditors piesardzīgi ņem vērā iespējamus negatīvos scenārijus nākotnē, tostarp, piemēram, pensiju ienākumu samazinājumu, standarta procentu likmju pieaugumu mainīgās likmes hipotēkas gadījumā, negatīvu parāda dzēšanu, uzpūstos maksājumus vai pamatsummas vai procentu atliktos maksājumus.